

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/2020-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a maloletého [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, čl. 6, čl. 8 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 11 T 66/2014 z 20. októbra 2016, uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 To 98/2016 z 12. januára 2017, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 a uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 518/2019 zo 17. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“), a maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpeného sťažovateľkou v 1. rade ako jeho zákonnou zástupkyňou, obaja [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3, čl. 6, čl. 8 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 T 66/2014 z 20. októbra 2016, uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 To 98/2016 z 12. januára 2017, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov“) a uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 518/2019 zo 17. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie ústavného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj z napadnutého uznesenia ústavného súdu vyplýva, že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2002 odsúdený pre trestný čin vraždy, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 6 mesiacov, z výkonu ktorého bol podmiennečne prepustený 22. marca 2010 na skúšobnú dobu v trvaní 7 rokov. Rozsudkom okresného súdu bol [REDAKOVANÉ] uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, ktorého sa dopustil v období od 31. júla 2013 do 13. februára 2014, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov nepodmiennečne a súčasne mu bolo uložené protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Sťažovateľka v 1. rade je manželkou odsúdeného [REDAKOVANÉ] a súčasne bola poškodenou v namietanom trestnom konaní a sťažovateľ v 2. rade je synom odsúdeného [REDAKOVANÉ].

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú neprímeranosť trestu uloženého odsúdenému [REDAKOVANÉ] rozsudkom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 T 66/2014, ktorý nepovažujú za racionálny a spravodlivý.

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti požadujú, aby medzi trestom pre odsúdeného [REDAKOVANÉ] a zásahom do ich práva na rodinný a súkromný život bola proporcionálna, a v tejto súvislosti poukazujú aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2027/2017 zo 7. augusta 2017. Sťažovatelia uvádzajú, že všeobecné súdy prihliadali pri ukladaní trestu len na minulosť odsúdeného [REDAKOVANÉ], no nevzali do úvahy rozvrat rodiny, ktorý spôsobí tak vysoký uložený trest. Stav, v ktorom sa ocitli, sťažovatelia považujú za zlé zaobchádzanie, tak ako to má na mysli čl. 3 dohovoru, a odkazujú na rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých je zdôraznený absolútny charakter zákazu zlého zaobchádzania. Sťažovatelia uvádzajú, že odlúčenie od manžela a otca im spôsobuje ujmu a uložený vysoký trest negatívne vplýva na ich zdravotný a duševný stav a citové vzťahy.

5. Na základe uvedených dôvodov sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„Ústavný súd konštatuje porušenie práv na proporcionality a extrémnemu zásahu do rodinného života, súkromnému života.

Konštatuje vplyv vysokému trestu na dieťa ktorému rodič ocitol vo výkone trestu. Dani vysoký trest nerešpektuje žiadnu proporcionality.

Všetky věci vyššie uvedene zrušuje a prikazuje Okresnému súdu Komárno všetko zohľadniť – záujmy rodiny, záujmy dieťaťa a vplyvu vysokému trestu na vývoj dieťaťa a citove väzby dieťa medzi otcom. Izoláciu rodinného príslušníka na tak dlhý čas berieme ako spoločnú ujmu na mučenie. A maximálnom priamom súvislosti.“

6. Sťažovatelia zároveň žiadajú, aby im z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov ústavný súd ustanovil advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov

12. Čo sa týka napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd upozorňuje, že ústavný súd už v minulosti rozhodoval o možnom porušení označených práv sťažovateľov, a to na podklade obdobných ústavných sťažností sťažovateľov. O odmietnutí ústavnej sťažnosti sťažovateľky v 1. rade rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 518/2019 zo 17. decembra 2019 a o odmietnutí ústavnej sťažnosti sťažovateľa v 2. rade rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 103/2020 z 26. februára 2020.

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je neprípustná z dôvodu, že sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

14. Prekážka už rozhodnutej veci (res iudicata) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

15. Ústavný súd uvádza, že sťažovatelia aj v predchádzajúcich ústavných sťažnostiach, tak ako aj v predmetnej ústavnej sťažnosti proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov, v podstatnej časti namietali zásah do ich práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života v dôsledku neprimeraného trestu odňatia slobody uloženého odsúdenému [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 11 T 66/2014.

16. Keďže ústavný súd po posúdení obsahu sťažnosti dospel k záveru, že predmetná ústavná sťažnosť sa týka veci, o ktorej ústavný súd už právoplatne rozhodol, v tejto časti je

ústavnú sťažnosť potrebné odmietnuť pre prekážku rei iudicatae podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

III.2 K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv napadnutým uznesením ústavného súdu

17. Podľa § 55 písm. c) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak navrhovateľ sa ním domáha preskúmania rozhodnutia ústavného súdu.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia nimi označených práv napadnutým uznesením ústavného súdu, odmietol podľa § 55 písm. c) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

19. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

20. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľov a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

22. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľov z dôvodu jej neprípustnosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

23. Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku rozhodnutia).

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu